Foro económico de Galicia

# PREVISIÓNS DE CRECEMENTO PARA A ECONOMÍA GALEGA

## PIB DE GALICIA ANO 2020


Santiago Lago Peñas
José Francisco Armesto Pina
Patricio Sánchez Fernández
Fernando González Laxe


www.foroeconomicodegalicia.es

# PREVISIÓNS DE CRECEMENTO PARA A ECONOMÍA GALEGA

## Equipo de traballo

Santiago Lago Peñas
José Francisco Armesto Pina
Patricio Sánchez Fernández
Fernando González Laxe

## Contacto

Foro Económico de Galicia
Facultade de CC. Empresariais e Turismo
Universidade de Vigo
Campus Universitario
32004 OURENSE
Email: info@foroeconomicodegalicia.es
Tfno: 988 36 87 25 - Fax: 988 36 87 59

# ÍNDICE

RESUMO EXECUTIVO

1. PREVISIÓNS DE CRECEMENTO PARA A ECONOMÍA GALEGA.
2. PREVISIÓNS ECONÓMICAS PARA GALICIA 2020
3. CONCLUSIÓNS
4. REFERENCIAS

O documento de Previsións de crecemento para a economía galega elaborado polo Foro Económico de Galicia muda a súa tradicional estrutura e organización para se adaptar ao novo contexto económico ocasionado pola pandemia do COVID-19.

Nas edicións anteriores, o interese centrábase en ordenar e presentar todas a previsións dispoñibles para o PIB de Galicia avaliando a súa capacidade preditiva no tempo. Con esta información, ofrecíase unha previsión propia baseada na combinación das diferentes cifras dispoñibles ao seu alcance. Este ano, e consecuencia da crise económica, dúas circunstancias obrigan a mudar o traballo. En primeiro lugar, as previsións feitas polas diferentes institucións, tanto públicas como privadas, antes da pandemia perderon toda a súa validez e carece de sentido traballar con elas. Doutra banda, o propio Foro xa elaborou as súas estimacións e escenarios no curto prazo que foron publicadas na entrega especial do Informe de Conxuntura Económica do 8 de abril.

Xa que logo, esta edición do documento de Previsións comprende dúas partes diferenciadas, ao aproveitar o feito de que esta sexa a súa cuarta edición e dispóñase dunha experiencia que debe ser aproveitada. Así, comezarase cunha revisión das previsión feitas os tres anos anteriores e cal foi o seu grao de acerto, para completar cun segundo apartado que cubra as revisións xa actualizadas polas institucións que contemplen o impacto do COVID-19 na economía galega.

# Resumo executivo

A pandemia do COVID-19 tamén repercutiu no documento de previsións de crecemento para a economía galega elaborado anualmente polo Foro Económico de Galicia. A adaptación ao novo contexto económico fixo mudar a súa tradicional estrutura rachando coa disposición da información que caracterizaba a este traballo dende hai tres anos.

Do traballo realizado no ano 2020 son dous os aspectos principais que deben ser salientados, logo de facer unha revisión polas estimacións económicas das distintas institucións para o PIB de Galicia.

En primeiro lugar, cómpre salientar que, das cinco institucións que achegan previsións sobre o crecemento da economía galega, o **Foro Económico de Galicia** é a que amosa un **maior nivel de acerto** nos **últimos tres anos**. Nomeadamente, a desviación media con respecto ao crecemento oficial foi dun 0,33% fronte ao 0,50% de Funcas e 0,53% de BBVA Research. O ano en que que máis se aproximou a estimación a realidades foi en 2018 mentres que 2019 foi o peor ano, no que atinxe ao acerto da previsión.

En segundo lugar, a **estimación** realizada polo **Económico de Galicia** adiantou a súa publicación motivado polas extraordinarias circunstancias. Así, na entrega especial do tradicional Informe de Conxuntura Económica, expuxéronse tres posibles escenarios con caídas que oscilan entre o -8,5% (a máis optimista) e o -18,9% (a máis pesimista ao contemplar unha nova situación de confinamento no terceiro trimestre).

# I- PREVISIÓNS DE CRECEMENTO PARA A ECONOMÍA GALEGA.

O Produto Interior Bruto (PIB) constitúe o principal indicador macroeconómico para medir a riqueza xerada nun territorio. Tamén coñecido como renda nacional, abrangue a produción total de bens e servizos do devandito territorio durante un determinado período de tempo, expresada en termos monetarios.

Dende a súa creación por Simon Kuznets nos anos trinta, ten servido para medir o éxito ou fracaso económico dos países. Isto é así, pese ás limitacións inherentes ao mesmo pola súa construción máis tamén polas dificultades empíricas de comparar niveis de renda a escala interterritorial. En todo caso, non existe hoxe, un indicador alternativo tan amplamente estendido e aceptado. Máis aínda, os esforzos recentes van na procura de medidas que permitan complementalo e non substituílo, como fai a Unión Europea co Índice de Progreso Social ou as Nacións Unidas co Índice de Desenvolvemento Social[1].

As previsións económicas sobre a evolución do PIB dun territorio adquiren un papel cada vez máis importante nas decisións futuras das empresas. De aí, a necesidade de contar con previsións o máis certeiras posibles. O número de institucións, tanto públicas como privadas, que estiman a evolución do crecemento do PIB a nivel autonómico é inferior que a nivel do conxunto do Estado.

## 1.1. Previsións de crecemento do PIB para a economía galega

No que atinxe á Comunidade Autónoma de Galicia, a Figura 1 amosa que son seis as institucións que publican periodicamente as súas previsións de crecemento da economía galega. En concreto:

- Instituto Galego de Estatística (IGE),
- Fundación de las Cajas de Ahorros (Funcas),
- Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal ( AIReF)
- BBVA
- Hispalink
- Centro de Predicción Económica (Ceprede)

As tres primeiras (IGE, Funcas e AIReF) realizan análises de previsión da evolución da economía galega (ex-ante) dende o ano 2015 e Ceprede dende 2014. BBVA e Hispalink xa o facían con anterioridade, remontándose ao ano 2011 para o primeiro e á década dos noventa para o segundo. Atendendo á referencia temporal, é importante ter en conta que IGE, Funcas, BBVA Research e Hispalink fan predicións para o conxunto do ano, mentres que as estimacións da AIReF e Ceprede son para cada trimestre e mes, respectivamente. Hoxe desaparecidas, cómpre sinalar tamén como fontes o “Informe de conxuntura da economía galega” elaborado polo

*1- Para un maior afondamento poden consultarse as seguintes referencias: Kubiszewski et al. (2013) e Sánchez e Prada (2015)*

Centro de Investigación Económica y Financiera (CIEF-Fundación Caixagalicia) entre os anos 1995 e 2009, e a "Síntesis Económica de Galicia", publicada polo Instituto de Estudios Económicos de Galicia (Fundación Pedro Barrié de la Maza) entre 2004 e 2012.

O Instituto Galego de Estatística comezou a difusión das súas predicións de crecemento da economía galega en xullo de 2015, presentando as taxas de crecemento cun horizonte bienal. Cómpre salientar que as últimas previsións de cada ano son as que están recollidas no proxecto de orzamentos da Xunta de Galicia para o ano seguinte. No que atinxe á súa metodoloxía, basease nun modelo de estimación de agregados macroeconómicos a curto prazo, nun marco coherente cos escenarios propostos para as economías española e inter-nacional[2]. A medida que publica novas predicións de crecemento, corríxense as anteriores tendo en conta os novos datos.

As previsión do PIB para as CC.AA. de Funcas están baseadas nos "Indicadores Sintéticos de Actividad" elaborados pola citada institución e que constitúen un índice composto dun conxunto amplo de variables económicas de cada Comunidade. Estes indicadores son escollidos por Funcas entre aqueles que mellor reflicten a evolución do PIB de cada comunidade[3]. Posteriormente, son desestacionalizados e suavizados para así obter o ciclo-tendencia a partir do cal se calculan as taxas intermensuais que constitúen a base para a obtención do indicador sintético tipificado. Tamén se dispón de previsións a escala autonómica dende o ano 2015, cando no mes de xuño se proporcionaron unha previsión de crecemento da economía galega para ese mesmo ano e para o 2016.

A Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal publica previsións do PIB a nivel autonómico (METCAP), se ben neste caso son feitas con carácter trimestral fronte ao que acontece co resto de previsións. A publicación das mesmas realízanse unha vez que o Instituto Nacional de Estadística (INE) ten publicado o dato de avance do PIB para a economía española. Coa publicación das previsións de cada trimestre, a AIReF fai unha corrección dos cálculos dos trimestres anteriores.

Metodoloxicamente, a AIReF[4] combina tres tipos de información estatística: os datos mensuais de indicadores de conxuntura desagregados a territorialmente, os datos anuais compilados en termos de contabilidade nacional pola Contabilidade Rexional de España e, finalmente, as previsións para o conxunto nacional publicadas pola Contabilidade

*2- Dispoñible en: http://www.ige.eu/estatico/pdfs/s3/publicaciones/documentos_tecnicos_03.pdf*

*3- Nótese que estes indicadores non son os mesmos para cada Comunidade e, polo tanto, non o é o indicador sintético da mesma.*

*4- Nomeadamente, O primeiro paso consiste en realizar un axuste estacional e de calendario dos indicadores a través de representacións ARIMA univariantes que se fusionan nun índice sintético. Seguidamente dito índice é integrado coa información da Contabilidade Rexional para obter series de tempo consistentes anualmente.*
*Para finalizar, se procura a coherencia transversal entre as previsións sen perder a consistencia temporal da etapa anterior mediante o emprego de técnicas de desagregación temporal multivariante. Máis información pode atoparse en : http://www. airef.es/system/assets/archives/000/000/649/original/NOTA_EXPLICATIVA_sobre_modelo_de_CCAA__01062015. pdf?1433144876*

Nacional Trimestral. Para a integración destas fontes de información, a AIReF deseñou un proceso econométrico en tres etapas. Asemade, esta institución publica con carácter anual uns informes sobre as previsións macroeconómicas recollidas nos diferentes proxectos de orzamentos das CC.AA. Nos catro informes presentados ata o momento, nos meses de decembro de 2014 e 2015, e xaneiro de 2017 a 2019, recolle uns limites superiores e inferiores tanto no concernente á previsión de crecemento do PIB real como do emprego. Nestes informes incorpórase ao final un anexo metodolóxico onde se especifica a información utilizada no se modelo predición, así como que para a integración das fonte estatísticas empregadas deseñou un procedemento en tres etapas.

O servizo de estudos BBVA Research, conta con previsións sobre o crecemento do PIB de Galicia para o último lustro. Ao igual que acontecía coa información de Funcas, a súa páxina web só presenta os principais resultados sen facer especificación detallada da metodoloxía empregada.

Pola súa banda, Hispalink presenta unha análise do PIB e dos seus compo-

**Figura 1: Institucións que ofrecen previsións de crecemento da economía galega**

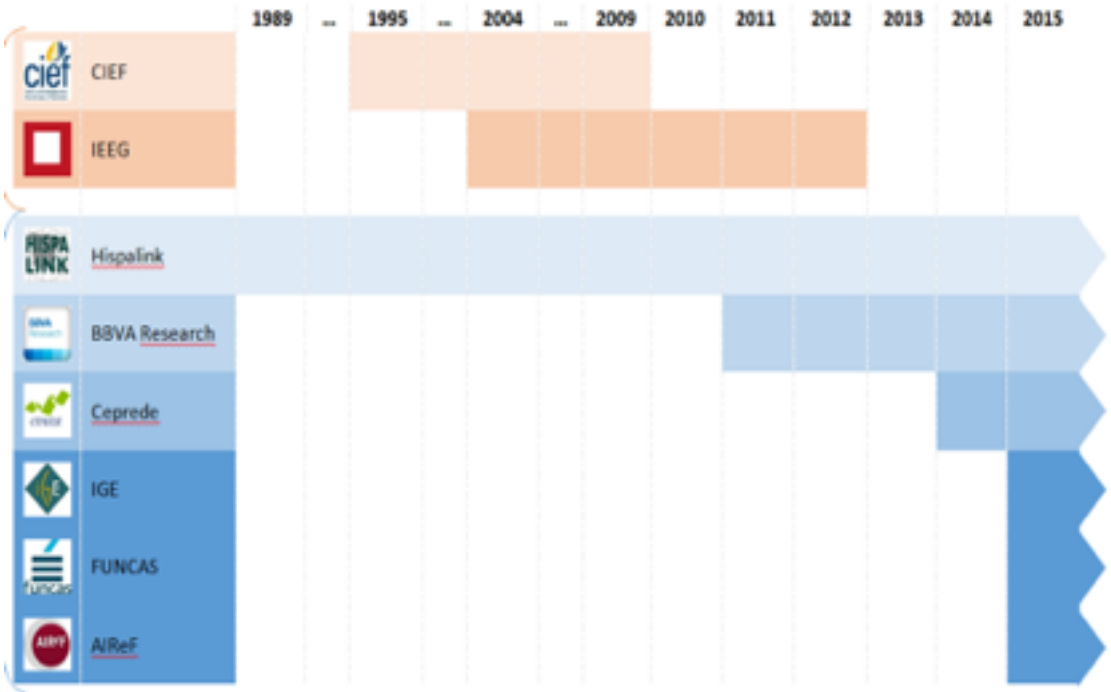


*Fonte: Elaboración propia.*

ñentes da oferta cun horizonte temporal de tres anos, para o ano en curso e os dous seguintes. Con carácter xeral os estudos da rede Hispalink publican previsións con periodicidade semestral (agás no 2015 cando presentou tres previsións) para todas as Comunidades Autónomas españolas. A diferenza do acontecido no caso do IGE, a metodoloxía empregada no seu modelo econométrico non está accesible directamente a través da súa páxina web. Tan só indica que o conxunto de predicións rexionais están coordinadas a través dun modelo de congruencia.

Finalmente, a Asociación Centro de Predicción Económica (CEPREDE) elabora previsións mensuais de crecemento do PIB rexional para todas as comunidades a través dun método de estimación propio que incorpora un conxunto de 15 variables económicas que se aplican de xeito conxunto á totalidade do Estado encol da consecución de congruencia e harmonización nacional e tamén a escala europea.

### 1.2. As previsións do PIB galego: tres anos en perspectiva.

O Cadro 1 recolle as diferencias nas estimacións realizadas por Foro Económico de Galicia, IGE, BBVA, Funcas e Hispalink nos últimos tres anos con respecto ao á cifra oficial fornecida polo Instituto Galego de Estatística ao rematar o ano. O nivel de acerto de cada institución amósase no Cadro 2 que recolle o valor promedio dos tres anos recollidos nas serie, do 2017 ao 2019. O Foro Económico salienta entre todas, cun nivel medio de desviación respecto á cifra oficial de crecemento do 0,33% en valor absoluto e sempre cunha marxe de erro inferior ao medio punto porcentual. Entre todos os anos destaca o ano 2018 cando a predición ficou só a unha décima da oficial. Este feito permite afirmar que as previsións do Foro configúranse como as máis atinadas das dispoñibles.

**Cadro 1: Estimacións PIB das diferentes institucións. 2017-2019**

| Ano | Crecemento PIB* | Foro | IGE | Estimación BBVA | FUNCAS | Hispalink |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2019 | 1,8% | +0,5% | +0,7% | +1,0% | +0,6% | +0,4% |
| 2018 | 2,8% | +0,1% | -0,3% | -0,2% | +0,2% | -0,2% |
| 2017 | 3.2% | -0,4% | -1,2% | -0,4% | -0,7% | -1,5% |

** Fonte: Instituto Galego de Estatística (IGE)*

## Cadro 2: Desviación media das estimacións PIB. 2017-2019. Ranking de institucións segundo o seu nivel de acerto.

| Estimación | Desviación media |
|---|---|
| Foro económico de Galicia | 0,33% |
| funcas | 0,50% |
| BBVA Research | 0,53% |
| HISPALINK | 0,70% |
| iGE | 0,73% |

*Fonte: Elaboración propia*

## 2- PREVISIÓNS ECONÓMICAS PARA GALICIA 2020

O obxectivo deste apartado é recompilar as últimas estimacións publicadas. Porén, o punto de partida ten de ser unha breve referencia ás previsións realizadas antes de marzo de 2020, que se caracterizaban por presentar para 2020 unha moderada ralentización no ritmo de crecemento do PIB.

A previsión máis optimista era a publicada polo Instituto Galego de Estatística (IGE), que en outubro de 2019 prevía un incremento do PIB galego para o ano 2020 do 1,9%, unha décima menos que a prevista para o ano anterior. A Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal (Airef), no seu Informe de previsións macroeconómicas do orzamento de Galicia, cualificaba esta previsión macroeconómica como "prudentes" ao estar comprendida na zona media dos intervalos para o PIB. A súa previsión central de crecemento era do 2,2%, situándose o límite inferior no 1,3%.

Previsións máis prudentes eran as presentadas por BBVA Research e La Caixa research, que estimaban unha medra interanual do 1,5%, e Hispalink, que prevían unha taxa de crecemento do 1,6%.

Tendo en conta o elevado grado de incerteza e dada a extensión do confinamento e a paralización das actividades non esenciais durante dúas semanas, as distintas estimacións realizadas foron corrixindo as súas previsións á baixa. A meirande parte das análises coinciden en que a caída máis acusada produciríase no segundo trimestre do ano, iniciándose a partir dese momento un rebote de intensidade inferior á contracción da actividade, acabando o ano cun nivel de actividade significativamente inferior ao existente no cuarto trimestre do ano anterior.

Todas as Comunidades autónomas vense afectadas por unha contracción se

**Táboa 2: Estimacións de crecemento da economía galega previas á pandemia do COVID-19**

| | Data publicación | Estimación 2020 |
|---|---|---|
| **Instituto Galego de Estatistica (IGE)** | Outubro 2019 | 1,9% |
| **Airef (previsión central)** | Outubro 2019 | 2,2% |
| **La Caixa Research** | Decembro 2019 | 1,5% |
| **Hispalink** | Xaneiro 2020 | 1,6% |
| **BBVA Research** | Marzo 2020 | 1,5% |

precedentes, se ben cabe mencionar a heteroxeneidade do impacto atendendo fundamentalmente á estrutura produtiva de cada territorio. Aquelas CC.AA. máis orientadas cara a sectores máis afectados polas restricións de mobilidade, como son o comercio e o turismo, terán un maior caída do PIB. Asemade, as actividades industriais  con maior impacto son as de automoción, bens de equipo e bens de consumo duradeiro, e en menor medida a construción. O impacto ten sido menor na industria da alimentación e no sector primario, en tanto que nos servizos públicos, na industria farmacéutica e en maior medida a sanidade, a actividade aumentou.

Dunha banda, a análise de Ceprede indica que o impacto acumulado sobre a economía galega podería ascender ata o -5,0% se o confinamento dura dous meses, elevándose ata o -6,5% se se prolonga ata os tres meses. Nas estimacións mensuais que publica do PIB rexional, este centro considera que a economía galega contraerase un 8,4% no ano 2020, porcentaxe lixeiramente superior á media española (-8,0%).

O BBVA research sinala que o impacto da crise tamén é substancial e con efectos heteroxéneos dende o punto de vista territorial. Para o conxunto do ano 2020 estima que a contracción da actividade económica de Galicia será do 7,4%, porcentaxe inferior á estimada para a economía española, cun 8,0%. No seu Observatorio rexional de España correspondente ao segundo trimestre do ano reflicte que Galicia, xunto co País Vasco, Navarra e Aragón veranse favorecidas polo retorno á normalidade do sector industrial. Asemade, indica que a recuperación tamén é asimétrica e que por mor do devandito comportamento do sector industrial Galicia podería ter un desempeño mellor en termos de PIB per cápita en 2021 aínda que que por baixo do acadado en 2019.

**Táboa 3: Estimacións de crecemento da economía galega post-COVID-19**

| | | Escenarios | Estimación 2020 |
|---|---|---|---|
| Ceprede | Xuño 2020 | | -8,4% |
| Foro Económico de Galicia | Maio 2020 | E.1.- Recuperación rápida e fluída | -8,5% |
| | | E.2.- Os efectos van máis alá do propio confinamento | -12,7% |
| | | E.3.- Rebrote da pandemia no terceiro trimestre | -18,9% |
| BBVA | Maio 2020 | | -7,4% |
| Funcas | Xuño 2020 | | -9,6% |

Na segunda entrega da análise do impacto do COVID-19 na economía galega, o Foro Económico de Galicia define tres escenarios. Os dous primeiros escenarios simulados supoñen que non hai un novo confinamento por mor de rebrotes do virus xeralizados. No primeiro o proceso de recuperación é relativamente rápido e fluído mentres que no segundo os efectos van máis alá do propio confinamento e da imposibilidade de traballar, alterando significativamente el funcionamento normal da economía tamén no terceiro e cuarto trimestre. Nestes dous casos, a contracción da actividade económica galega oscila entre o 8,5% do PIB no primeiro escenario e o 12,7% no segundo. Un terceiro escenario considerado tería como obxectivo por en evidencia o efecto demoledor que tería un segundo confinamento tras o verán, similar ao vivido no segundo trimestre do ano. Replícase o primeiro escenario, incluíndo un confinamento adicional a final de ano cun impacto similar ao vivido, de xeito que dunha caída do PIB do -8,5% pasaríamos a un –18,9%.

Por último, Funcas reflicte que Galicia terá en 2020 un crecemento do PIB en torno á media estatal: -9,6% respecto ao ano anterior. Considera que en Galicia o téxtil-confección e o automóbil, sectores industriais máis afectados pola crise, teñen un peso relativo superior á media española, pero ao mesmo tempo a industria de alimentación, que é un dos sectores industriais escasamente afectados, ten unha importancia relativa maior á media. Asemade, os servizos turísticos teñen un peso máis reducido.

# 3- CONCLUSIÓNS

A pandemia do COVID-19 tamén repercutiu no documento de previsións de crecemento para a economía galega elaborado anualmente polo Foro Económico de Galicia. A adaptación ao novo contexto económico fixo mudar a súa tradicional estrutura rachando coa disposición da información que caracterizaba a este traballo dende hai tres anos.

Do traballo realizado no ano 2020 son dous os aspectos principais que deben ser salientados, logo de facer unha revisión polas estimacións económicas das distintas institucións para o PIB de Galicia.

En primeiro lugar, cómpre salientar que, das cinco institucións que achegan previsións sobre o crecemento da economía galega, o **Foro Económico de Galicia** é a que amosa un **maior nivel de acerto nos últimos tres anos**. Nomeadamente, a desviación media con respecto ao crecemento oficial foi dun 0,33% fronte ao 0,50% de Funcas e 0,53% de BBVA Research. O ano en que que máis se aproximou a estimación a realidades foi en 2018 mentres que 2019 foi o peor ano, no que atinxe ao acerto da previsión.

En segundo lugar, a **estimación** realizada polo **Económico de Galicia** adiantou a súa publicación motivado polas extraordinarias circunstancias. Así, na entrega especial do tradicional Informe de Conxuntura Económica, expuxéronse tres posibles escenarios con caídas que oscilan entre o -8,5% (a máis optimista) e o -18,9% (a máis pesimista ao contemplar unha nova situación de confinamento no terceiro trimestre).

# 4- REFERENCIAS

## 4.1 BIBLIOGRAFÍA

González Laxe, F.; Armesto Pina, J.F.; Lago Peñas, S; Sánchez Fernández, P. (2015): Indicador Foro de Conxuntura Económica De Galicia. Nota Técnica. Foro Económico de Galicia.

Kubiszewski, I., Costanza, R., Franco, C., Lawn, P., Talberth, J., Jackson, T.,; Aylmer, C. (2013). "Beyond GDP: Measuring and achieving global genuine progress". *Ecological Economics, 93, 57-68.*

Sánchez, P.; Prada, A. (2015): "Del concepto de crecimiento económico al de desarrollo de las naciones: una aplicación a la Unión Europea". Revista de Economía Mundial, nº 40, pp. 221-252.

## 4.2. PÁXINAS WEB

AIReF: http://www.airef.es/

BBVA Research: https://www.bbvaresearch.com/

Ceprede: http://www.ceprede.es/

Foro Económico de Galicia: http://foroeconomicodegalicia.es/

Funcas: http://www.funcas.es/

Hispalink Galicia: http://www.hispalink.es/galicia/

Instituto Galego de Estatística: https://www.ige.eu/web/index.jsp?paxina=001&idioma=gl

Instituto Nacional de Estadística: http://ine.es/

## SOCIOS

ABANCA

ASOCIACION GALLEGA DE LA EMPRESA FAMILIAR

Casal de Armán

civisglobal
construimos entorno

COREN

CRTVG
CORPORACIÓN RADIO E TELEVISIÓN DE GALICIA

Domusvi
Cuidamos personas en buena compañía

Galuresa
Algo más que gasolineras

Hierros AÑÓN, S.A.

Hijos de Rivera, S.L. Corporación

JEALSA

MEGASA

Naturgy

Grupo Nogar

PÉREZ RUMBAO

ReVi

Rodiñas

Rodman

Consorcio Zona Franca Vigo

Grupo de investigación GEN
Universidade Vigo

O Foro Económico de Galicia é unha plataforma de transferencia de coñecemento das universidades e empresas galegas á sociedade. Está integrada por máis de 60 profesores e investigadores das tres universidades galegas, empresarios, directivos e xornalistas especializados en divulgación económica.

Foro económico de Galicia

# PREVISIÓNS DE CRECEMENTO PARA A ECONOMÍA GALEGA

## PIB de Galicia ano 2020

Santiago Lago Peñas
José Francisco Armesto Pina
Patricio Sánchez Fernández
Fernando González Laxe

www.foroeconomicodegalicia.es